

(Kort bemærkning).

Alice Faber (SF):

Jeg er da ked af, hvis jeg kom til at udtrykke mig uklart, for jeg synes, jeg har holdt fast i, at der er tre ting i forslaget: behandling, undervisning og forskning. Behandling af specielle problemer, men ikke behandling af problemer, som kan løses af andre rådgivere og praktiserende læger. Det er sådan, det hænger sammen.

Hr. Niels Helveg Petersen mener, at det kan løses af speciallæger, for det kan det f.eks. inden for det gynækologiske område og inden for psykiatrien. Ja men forslaget her går jo netop på, at problemerne er af en sådan art, at de må løses af en tværfaglig gruppe, fordi de er så sammensatte, som hr. Niels Helveg Petersen så smukt sagde heroppe. Og mændene går nu engang ikke til gynækologer, og der er jo også mange mænd, der har seksuelle problemer.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagets overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Formanden:

Jeg foreslår, at forslaget til folketingsbeslutning henvises til kommunaludvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Meddelelser fra formanden:

Formanden:

Medlem af folketinget *Baunbak-Jensen* har meddelt mig, at han på grund af sygdom nedlægger sit mandat som medlem af folketinget med virkning fra den 15. marts d.å.

I skrivelse af dags dato meddeler socialministeren, at han ønsker i henhold til forretningsordenens § 19, stk. 4, at give folketinget en skriftlig

Redegørelse af 14/3 84 for det hidtidige forløb af udlægningen af åndssvageforsorgen

og den øvrige særforborg m.v. til amtskommunerne og kommunerne.

(Redegørelse nr. R 5).

Eksemplarer vil blive omdelt, og redegørelsen vil blive optaget i Folketingstidende.

Medlemmer af folketinget *Albrechtsen (VS)* og *Anne Grete Holmsgård (VS)* har meddelt mig, at de ønsker at tage følgende af dem fremsatte forslag tilbage:

Forslag til folketingsbeslutning om oprettelse af et nyt og uafhængigt sikkerheds- og nedrustningspolitisk udvalg.

(Beslutningsforslag nr. B 13).

Ønsker nogen at optage dette forslag? (Ophold). Da det ikke er tilfældet, er forslaget bortfaldet.

Landbrugs- og fiskeriudvalget har afgivet betænkning over:

Forslag til lov om tilskud til kapacitetstilpasning inden for fiskeriet. (Lovforslag nr. L 3).

Landbrugs- og fiskeriudvalget har endvidere afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændring af lov om regulering af fiskeriet. (Lovforslag nr. L 5).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Skatte- og afgiftsudvalget har afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændring af lov om sømandsskat. (Lovforslag nr. L 15).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Udvalget om offentlige arbejder har afgivet betænkning over:

Forslag til lov om ændring af lov om visse hovedlandevejsstrækninger. (Lovforslag nr. L 39).

Eksemplarer vil blive omdelt.

Skriftlig redegørelse:

Redegørelse af 14/3 84 for det hidtidige forløb af udlægningen af åndssvageforsorgen og den øvrige særforborg m.v. til amtskommunerne og kommunerne.

(Redegørelse nr. R 5).

Socialministeren (Palle Simonsen):

[Socialministeren]

1. Indledning

Særforsorgen var en fælles betegnelse for en række foranstaltninger, der omfattede specialpædagogisk optræning, undervisning, oplæring, beskæftigelse, lægelig behandling samt bistand og pleje for åndssvage, epileptikere, vanføre, taledidende, blinde og svagsynede samt døve og tunghøre.

I overensstemmelse med en mangeårig målsætning, hvorefter det tilstræbes, at der gives den handicappede en tilværelse så nær det normale som muligt, fandt der imidlertid en udvikling sted, hvorefter særforsorgens institutionstilbud i stigende grad blev ændret til tilbud om vejledning og bistand til placering i normalt miljø og til gennemførelse af uddannelse og oplæring inden for det almindelige uddannelsessystem.

Den ved lov af 8. juni 1978 om udlægning af åndssvageforsorgen og den øvrige særforsorg m.v. pr. 1. januar 1980 gennemførte reform var som bekendt en administrativ reform, der henlagde de forskellige forvaltningsområder til kommuner og amtskommuner, hvor de efter deres indhold hørte til. Reglerne på dette område blev herefter indpasset i det almene system, og særlovene for de handicappede blev ophævet.

En del af særforsorgen blev overført til undervisningsministeriets område og integreret i det almindelige undervisningssystem i form af folkeskolens specialpædagogiske bistand til småbørn (0-6-årige), folkeskolens vidtgående specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand til skolebørn og specialundervisning for voksne.

Inden overførelsen var der vedtaget ændringer i folkeskoleloven samt vedtaget en lov om specialundervisning for voksne, således at amtskommunerne pr. 1. januar 1980 havde pligt til at tilbyde denne undervisning og bistand.

Ved udlægningen fandt der endvidere en afgrænsning sted af den sygehusemæssige del af de tidligere centralinstitutioner under åndssvageforsorgen. De funktioner, der blev henlagt til sygehusevæsenet, var egentlige sygehusafdelinger og -klinikker samt afdelinger for fysioterapi, men også enkelte særlige afdelinger for klienter med behov for varig og intens speciallægelig og plejemæssig indsats.

2. Udbygningsplaner

For at sikre kontinuiteten på området skulle planlægningen af de udlagte foranstaltninger indgå i de planer, amtskommunerne udarbejder efter § 26 i den sociale styrelseslov, § 35 i skolestyrelsesloven og § 11 i lov om sygehusevæsenet.

Efter udlægningslovens § 7 skal socialministeren udsende særlige udbygningsplaner for det institutionsområde, der blev overført, gældende for tiden fra 1. januar 1980 indtil 1. januar 1985.

Formålet med § 7-planen var at sikre amtskommuner og kommuner det fornødne grundlag for administrationen med henblik på at videreføre de funktioner, der indtil udlægningen var varetaget af særforsorgen. Samtidig skulle planen tjene som et sikkerhedsnet under omfanget og standarden af tilbuddene i planperioden.

Det var derimod ikke formålet med planerne at fryse udviklingen fast uden tilpasninger undervejs, og derfor var der mulighed for at godkende afvigelser fra planerne.

Hvordan tegner udviklingen siden udlægningen sig da med disse afvigelser i forhold til den oprindelige § 7-plan? Der er naturligvis nuancer, men som helhed tog amtskommunerne vel imod særforsorgen.

Gennemgående ligger personaleindsatsen over § 7-planforpligtelserne. Pladstallet på døgninstitutioner for børn ligger lavere end § 7-planen, men det modsvares dels af, at fødselstallene har været lavere end forudsat i 1978, dels af, at der er sket en tilpaning mellem pladstallene for børn og for voksne. Dette sidste er medvirkende til, at pladstallene for voksne ligger en del over § 7-planens tal.

For landet som helhed ligger pladstallene ved dagforanstaltninger for børn (særlige daginstitutioner) og for voksne (værksteder og dagcentre) over § 7-planen.

Der har på både dag- og døgnområdet været en tendens til, at erstatningsbyggeri til udtynding og udskiftning af utidssvarende institutioner sker lidt langsommere end forudsat i § 7-planen.

§ 7-planen omfatter også undervisningsområdet. Amtskommunernes planer på specialundervisningsområderne er sammenholdt med § 7-planen. Der er, så vidt ses, ikke sket en sænkning af serviceniveauet, tværtimod kan der i al fald ressourcemæssigt ses en forbedring. En umiddelbar sammenligning mellem de to plansæt har dog ikke været mulig,

[Socialministeren]

da der ikke er tale om samme aldersgrupper eller samme typer foranstaltninger.

Efter amtskommunernes planer vil udviklingen medføre nedlæggelse af flere specialskoler, bl.a. under hensyn til det faldende børnetal, men også under hensyn til integrationen i folkeskolen.

3. Sociale opgaver

Primærkommunerne havde siden bistandslovens ikrafttræden i 1976 haft ansvaret for de almindelige sociale opgaver over for hjemmeboende særforsorgsklienter, selv om en meget stor del af sagsbehandlingen, herunder rådgivning og vejledning, fortsat foregik i særforsorgens regie i samarbejde med de enkelte kommuner.

Ved udlægningen overgik hele sagsbehandlingen til kommunerne for så vidt angår almindelig bistand. Der er dog i et vist omfang samarbejde med amtskommunerne, som yder specialrådgivning.

Herudover yder de under socialstyrelsen hørende konsulenter for psykisk udviklingshæmmede, blinde, døve, tunghøre og vanføre specialrådgivning såvel over for klienter som over for amtskommuner, kommuner og andre myndigheder.

4. Særlige daginstitutioner for børn og unge

Formålet med de særlige daginstitutioner var at tilgodese de behov for specialpædagogisk og behandlingsmæssig indsats, som børn med vidtgående handicap ikke kunne få tilgodeset i almindelige daginstitutioner.

Før udlægningen var næsten alle børn i de særlige daginstitutioner i alderen 3-10 år. Efter udlægningen er børnegruppen fra 0 til 2 år vokset, samtidig med at børnegruppen fra 7 til 10 år er faldet mærkbart.

Årsagen til tilgangen af de 0-2-årige er konsekvensen af den tidligere opsporing gennem det udvidede vejledningstilbud.

Tilsvarende er antallet af børn i aldersgruppen 7-10 år i de særlige daginstitutioner faldet bl.a. grundet på en udvidelse af fritidsforanstaltninger i primærkommunal regie ved en lang række specialskoler.

Ved udlægningen var det planlagt, at det personale, der kunne frigøres på grund af faldende børnetal i de særlige daginstitutioner, skulle anvendes til udvidet rådgivning

og vejledning til de almindelige daginstitutioner og til familier med børn med handicap. Dette er en vigtig forudsætning for integrering af børn med handicap i de almindelige daginstitutioner og tillige i mange tilfælde en forudsætning for, at forældre magter opgaven med handicappede hjemmeboende børn. Ca. 50 personer er i dag beskæftiget med denne udvidede rådgivning og vejledning.

5. Undervisningsområdet

Alle amtskommuner fremhæver i deres planer principperne bag særforsorgens udlægning – mindsteindgreb, nærhed og integration – som grundlæggende forudsætninger for undervisningen.

Amtskommunerne har naturligt nok varierende opfattelser af, i hvilket omfang og tempo principperne skal realiseres.

Ved udlægningen blev den hidtidige samlede sociale og specialpædagogiske bistand delt mellem amtskommunernes undervisningsforvaltninger og social- og sundhedsforvaltninger. Personer med handicap har imidlertid fortsat interesse i at få en helhedsvurdering af behovet for pædagogisk og anden bistand, og amtskommunerne er i deres planer og praksis opmærksomme på dette nødvendige samarbejde mellem de to forvaltninger.

En del af undervisningen gives på lands- og landsdelsdækkende undervisningsinstitutioner. Disse udøver foruden undervisningsfunktionen også vigtige funktioner i form af udvikling, fremstilling og distribution af materiale, specialpædagogisk uddannelses- og kursusvirksomhed, specialpædagogisk forsøgs- og udviklingsarbejde, specialpædagogisk vejledning og rådgivning til amtskommuner og kommunale skolevæsenere samt opsamling og videreformidling af international specialpædagogisk viden.

Der er en mindre tendens til at erstatte undervisning på disse institutioner med undervisning i hjemamtskommunerne.

Folkeskolens specialpædagogiske bistand til småbørn

Folkeskolens specialpædagogiske bistand til småbørn skal ydes til børn i børnehaveklasse, men ellers kun til andre småbørn, hvis de har sprog- eller talevanskeligheder. Denne begrænsning i amtskommunernes for-

[Socialministeren]

pligtelse til at yde specialpædagogisk bistand svarer til, hvad der før 1. januar 1980 blev ydet på området. Imidlertid er der en udvikling i gang, hvor flere og flere småbørn tilbydes specialpædagogisk bistand, uden at der lægges afgørende vægt på handicappet eller arten af de vanskeligheder, der ligger til grund for behovet for bistand.

Folkeskolens vidtgående specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand

Det var tanken bag udlægningen af særfor sorgen, at der skulle ske en administrativ integrering af særfor sorgens skolevæsen inden for folkeskolelovens område.

Særfor sorgens specialskoler blev overført til amtskommunerne, men vidtgående specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand er et fælles kommunalt og amtskommunalt anliggende. Kommunen har ansvaret for at vurdere, om elever skal indstilles til vidtgående specialundervisning m.v., og amtskommunen træffer afgørelse herom.

Udviklingen gennem 70'erne var præget af øget integration af elever i folkeskolen. Denne udvikling er siden særfor sorgens udlægning fortsat i stort set uændret tempo.

Byrdefordelingen mellem kommuner og amtskommuner vedrørende den vidtgående specialundervisning m.v. har medført en ikke ubetydelig mængde administrative problemer, der først og fremmest drejer sig om afgrænsning mellem elever, der er berettigede til folkeskolens almindelige (fuldt ud kommunalt betalte) specialundervisning, og elever, der er berettigede til folkeskolens vidtgående specialundervisning, som er amtskommunalt betalt – dog med en vis kommunal refusion. Undervisningsministeren har i efteråret 1983 nedsat en arbejdsgruppe, der skal overveje, hvordan disse vanskeligheder kan begrænses eller afhjælpes.

Specialundervisning for voksne

Loven af 8. juni 1978 om specialundervisning for voksne, der trådte i kraft den 1. januar 1980, omfatter både den hidtidige statslige særfor sorgsundervisning for voksne (dvs. efter undervisningspligtens ophør) og den privat etablerede kompenserende specialundervisning for voksne, der tidligere var blevet iværksat i henhold til lov om fritidsundervisning.

Den kommunale ungdomsskoles specialundervisning er fortsat et primærkommunalt anliggende – også for så vidt angår den kompenserende specialundervisning.

Omfanget af specialundervisning for voksne oprettet på privat initiativ er siden særfor sorgens udlægning udvidet ganske betydeligt. Fra 1. august 1983 er loven om specialundervisning for voksne ændret således, at undervisning på privat initiativ kun kan etableres efter overenskomst med amtskommuner. Lovændringen skyldes ikke et ønske om at begrænse undervisningens omfang, men er begrundet i nødvendigheden af en samordning og dermed en mere hensigtsmæssig udnyttelse af ressourcerne, både de menneskelige og de økonomiske, til gavn for de handicappede, der har behov for denne undervisning.

6. Dagforanstaltninger for voksne efter bistanstlovens § 91

Amtskommunerne har været meget opmærksomme på vigtigheden af at have beskæftigelsestilbud til personer med vidtgående fysiske eller psykiske handicap, og udbygningen af denne sektor, der var fastsat i § 7-planen, er i det store og hele fulgt op og i flere tilfælde forbedret.

Der var i januar 1980 i alt 5.398 pladser på dette område (værksteder, særlige dagcentre og særlige plejehjem) og i januar 1983 i alt 6.677 pladser.

Udviklingen synes i særlig grad at være kommet døgninstitutionsbeboerne til gode.

7. Døgninstitutionsområdet

Før udlægningen var der især inden for den tidligere åndssvagefor sorg planlagt en udflytning fra og dermed reduktion af de store institutioner. Der var opført en række mindre institutioner, og et program for udflytning til egen bolig var gennemført med stort udbytte.

Udviklingen siden udlægningen har som tidligere nævnt vist, at placering af børn og unge på de store institutioner har været faldende, først og fremmest på grund af en stigende indsats over for børn i forældrehjemmene, men det faldende børnetal og muligheden for placering i mindre institutionsenheder.

[Socialministeren]

der og i familiepleje har naturligvis også haft betydning.

Dette har medført, at et antal børnepladser har kunnet ændres til voksenpladser, og at ledigblevne pladser har kunnet benyttes til aflastning for familier med hjemmeboende handicappede børn.

For voksne gælder tilsvarende, at der siden udlægningen er sket en fortsættelse af udflytningen fra de store institutioner til mindre institutioner, til bofællesskaber og til egen bolig.

Der er tendens til, at flere kommuner arbejder henimod at kunne give også personer med vidtgående psykiske og fysiske handicap bomuligheder i lokalsamfundet, ofte kombineret med specialstøtte i samarbejde med amtskommunen.

Udflytningen fra institutionerne planlægges på forskellig måde i amtskommunerne. Nogle amtskommuner har videreført åndssvageforsorgens planer ved udlægningen, andre har etableret en ny planlægning, der sigter mod en videregående nedlæggelse af de traditionelle institutioner.

Det skal tilføjes, at der samtidig er sket en ændring af afdelingernes status, så de nu betragtes som selvstændige enheder.

8. Den sygehusemæssige og lægelige betjening

Udlægningen er med hensyn til den sygehusemæssige og lægelige betjening forløbet meget forskelligt i de enkelte amtskommuner. Denne forskel har dog også baggrund i de forskelle, der var amtskommunerne imellem før udlægningen.

Før udlægningen var der i 10 amtskommuner centralinstitutioner for åndssvageforsorgen. På en række af disse institutioner var der en sygeafdeling, mens andre enten benyttede sygeafdelingerne på de nærmestliggende centralinstitutioner eller almindelige sygehuse.

De sygeafdelinger, der ved udlægningen varetog egentlige sygehusfunktioner, blev stort set alle overført til sygehusvæsenets administration.

I stadig flere amtskommuner betjenes institutionsbeboerne i vidt omfang på sygehuseenes specialafdelinger. Denne ændring er sket samtidig med, at et stigende antal amtskommuner overflytter lægestaben fra de tidligere centralinstitutioner og disses sygeafde-

linger til sygehusvæsenets specialafdelinger med en speciallægelig konsulentforpligtelse over for personer med vidtgående fysiske og psykiske handicap på andre sygehusafdelinger, på institutionernes sygeafdelinger og i boinstitutionerne samt i nogle tilfælde også over for hjemmeboende klienter.

I takt med disse ændringer forandres funktionerne på institutionernes sygeafdelinger fra at være egentlige sygehusfunktioner i retning af mere plejemæssige og efterbehandlende funktioner. Derudover betjenes klienterne, i det omfang de er omfattet af den almindelige sygesikring, via henvisninger til privatpraktiserende speciallæger på linie med andre borgere.

Speciallægebetjeningen af institutionsbeboerne er dog endnu ikke faldet helt på plads. Det samme gælder etablering af en »huslægefunktion« på boinstitutionerne, hvor en uafklaret forhandlingssituation om en overenskomst på området betyder en større belastning af speciallægerne og sygehuse- ne på grund af en øget tendens til at indlægge disse klienter.

Situationen er herefter den, at man i enkelte amter stort set ikke har betjening af boinstitutionerne fra privatpraktiserende læger, mens man i andre amter har fået individuelle aftaler i stand med praktiserende læger eller har ansat reservelæger til at varetage den almene lægefunktion.

Fysioterapibetjeningen af personer med vidtgående handicap har endnu ikke fundet sine rammer i alle amter. Fysioterapiklinikkerne er placeret administrativt forskelligt i amterne, nogle under social- og sundhedsforvaltningen og andre under sygehusvæsenet.

Sammenfattende kan man dog konkludere, at amtskommunerne forsøger på bedste måde at indpasse den sygehusemæssige og lægelige betjening af den tidligere særfor- sorgs klienter i det almindelige sundhedsvæsen.

Om de lands- og landsdelsdækkende funktioner, der udføres på Kolonien Filadelfias epilepsihospital og de fysiurgiske hospitaler i Hornbæk og Hald Ege, kan konstateres, at disse funktioner er eller overvejes integreret i det amtslige og statslige sygehusvæsen.

9. Personalemæssige og administrative konsekvenser

[Socialministeren]

Der er konstateret en mindre stigning i personaletallet efter udlægningen. Denne stigning har formentlig bl.a. sammenhæng med den såkaldte »11 timers regel«. Samtidig er der sket en betydelig stigning i mængden af uddannet personale på døgninstitutionerne i takt med, at mængden af ikke-uddannet personale er reduceret.

Administrativt er den tidligere særforborg afviklet uden særlige problemer, idet der dog tilbagestår enkelte sager af juridisk/administrativ art, herunder sager, der skyldes bygningsmæssige forhold.

10. Lands- og landsdelsdækkende specialinstitutioner og -funktioner

For de lands- og landsdelsdækkende specialinstitutioner gør særlige forhold sig gældende. Der er her tale om specialfunktioner over for en relativt lille gruppe personer med vidtgående handicap.

Med ændringen af bistandslovens § 135, stk. 2, i maj 1983 blev der tilvejebragt hjemmel til at fastsætte en særlig finansieringsordning for specialrådgivningen, der udgår fra de lands- og landsdelsdækkende institutioner.

Ordnningen, som amtskommunerne med en enkelt undtagelse var enige om, har betydet en økonomisk garanti for, at den bistand, der kan tilbydes fra disse institutioner, kan opretholdes og fortsætte på samme høje niveau som hidtil.

Socialministeriet anmodede i november 1982 socialstyrelsen om at nedsætte et udvalg vedrørende planlægningsgrundlaget fra 1. januar 1985 for de lands- og landsdelsdækkende specialinstitutioner og -funktioner for personer med vidtgående fysiske eller psykiske handicap, når § 7-planperioden er afsluttet.

Udvalget foreslår i sin rapport ikke gennemgribende ændringer på området, men en koordinering af planbestemmelserne og nedsættelse af et centralt samordningsorgan. De specialfunktioner, hvis styringsmæssige forhold udvalget har anset det for nødvendigt at overveje særligt, knytter sig til følgende institutioner, som tager sigte på små handicapgrupper eller personer med særlig komplekse handicap:

Instituttet for blinde og svagsynede, Refsnæsskolen, Ålborgskolen, Fredericiasko-

len, Børneklubben, Solbakken, Geelsgård, Ungdomshjemmet for døvblevne, Landshøreinstituttet, Håndværkerskolen, Højskolen i Spaniensgade.

11. Statslige institutioner

Ved udlægningen forblev nogle institutioner i statslig regie. På dette område kan jeg oplyse, at jeg forhandler med kulturministeren om overførsel af statens bibliotek og trykkeri for blinde og svagsynede til biblioteksvæsenet.

12. Magtanvendelse

Socialministeriets 2 bekendtgørelser om magtanvendelse m.v. skal yde såvel børn og unge som voksne beskyttelse mod uretmæssige indgreb i den personlige frihed og mod nedværdigende behandling.

Ved udlægningen var der et antal verserende sager om overtrædelse af bestemmelserne. Disse problemer er nu så godt som løst, og der er siden udlægningen konstateret en klar nedgang i anvendelsen af fikseringsmidler på institutionerne for voksne psykisk udviklingshæmmede. Der er ligeledes nu kun få indberetninger om fysisk magtanvendelse.

Årsagerne til denne udvikling er f.eks. mere hensigtsmæssig arbejdstilrettelæggelse, ændring af rutiner, strukturering af det pædagogiske arbejde samt tilgang af uddannet personale.

13. Lukkede institutioner

Antallet af lukkede institutioner (afdelinger) var i 1978 16 med 249 pladser.

En nærmere undersøgelse viste imidlertid, at mange af afdelingernes beboere ikke opfyldte betingelserne for ophold i lukket institution, og pr. 31. december 1979 var 7 institutioner med i alt 94 pladser godkendt som lukkede.

Der er i dag 2 lukkede institutioner med i alt 27 pladser med under 50 pct.s belægning.

Herudover er der et særligt afsnit for domfældte lovovertrædere på Rødbygård med 2 lukkede afdelinger med i alt 25 pladser.

Afsluttende bemærkninger

Udlægningen af særforborg har betydet, at den enkelte borger uanset handicap er

[Socialministeren]

henvist til den lokale social- og sundhedsforvaltning, og at det er kommunen, der har det primære ansvar for at yde bistand til den enkelte borger uanset handicapgrad og -art i samarbejde med amtskommunen.

Der er udvist en stor interesse og forståelse for udlægningen og ydet en stor indsats trods økonomiske tilpasninger i samfundet. Dette afspejler sig bl.a. gennem de mange projekter og planer, der er iværksat med henblik på en udtynding af de store institutioner.

Det må erkendes, at den samfundsmæssige udvikling med et stadig større pres på lokalforvaltningerne kan have vanskeliggjort de lokale administrationers indsats over for klienter i den tidligere særforborg, specielt omkring det opsøgende arbejde samt rådgivning og vejledning.

Vi er imidlertid nået langt med hensyn til integration og accept af handicapgruppen, og alt tyder på, at denne positive udvikling vil fortsætte.

Det vil imidlertid være nødvendigt fortsat

at følge udviklingen på området, men jeg vil gerne fastslå, at udlægningen generelt kan betegnes som vellykket og gennemført på en sådan måde, at der er sikret gruppen af personer med vidtgående fysiske eller psykiske handicap forhold, der er bedre end eller mindst lige så gode som før den administrative reform.

Meddelelser fra formanden:**Formanden:**

Der er ikke mere at foretage i dette møde.

Folketingets næste møde afholdes i morgen, torsdag den 15. marts 1984, kl. 10.00.

Angående dagsordenen skal jeg henvise til den i salen opslåede dagsorden.

Mødet hævet kl. 17.39
